

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

12. oktoober 2017*

Eelotsusetaotlus – Tolliliit – Ühenduse tolliseadustik – Artikkel 29 – Sõidukite import – Tolliväärtuse määramine – Artikkel 78 – Deklaratsioonis muudatuste tegemine – Artikli 236 lõige 2 – Imporditollimaksu tagasimaksmine – Kolmeaastane tähtaeg – Määrus (EMÜ) nr 2454/93 – Artikli 145 lõiked 2 ja 3 – Defektsuse oht – 12kuuline tähtaeg – Kehtivus

Kohtuasjas C-661/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Hoge Raad der Nederlanden'i (Madalmaade kõrgeim kohus) 4. detsembri 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 11. detsembril 2015, menetluses

X BV

versus

Staatssecretaris van Financiën,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president J. L. da Cruz Vilaça, kohtunikud E. Levits, A. Borg Barthet (ettekandja), M. Berger ja F. Biltgen,

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 30. novembri 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- X BV, esindajad: L.E.C. Kanters, E.H. Mennes ja L.G.C.A. Pfennings,
- Madalmaade valitsus, esindajad: M. Bulterman ja B. Koopman,
- Euroopa Komisjon, esindajad: L. Grønfeldt, M. Wasmeier ja F. Wilman,

olles 30. märtsi 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab esiteks küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1992, L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307, edaspidi „tolliseadustik“) artikli 29 lõikeid 1 ja 3 ning artiklit 78, samuti komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted määrusele nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1993, L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3), muudetud komisjoni 11. märtsi 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 444/2002 (EÜT 2002, L 68, lk 11; ELT eriväljaanne 02/12, lk 209) (edaspidi „rakendusmäärus“), artikli 145 lõiget 2, ja teiseks rakendusmääruse artikli 145 lõike 3 kehtivust.
- 2 Taotlus esitati äriühingu X BV ja Staatssecretaris van Financiën (rahanduse riigisekretär, Madalmaad) vahelises kohtuvaidluses, mis tekkis seetõttu, et viimane jättis rahuldamata sõidukite eest tasutud tollimaksu tagasimaksmise taotlused.

Õiguslik raamistik

- 3 Tolliseadustiku artikli 29 lõigetes 1 ja 3 on sätestatud:

„1. Imporditud kauba tolliväärtus on tehinguväärtus ehk ekspordiks ühenduse tolliterritooriumile müüdud kauba eest tegelikult makstud või makstav hind, mida on vajaduse korral korrigeeritud vastavalt artiklitele 32 ja 33, tingimusel et

- a) ostjal ei ole kauba käsutamisel või kasutamisel muid piiranguid peale nende piirangute, mis:

- on ühenduse piires ette nähtud õigusaktidega või millest kinnipidamist nõuab riigiasutus,
- piiritlevad geograafilist ala, kus kaupa võib edasi müüa

või

- ei mõjuta oluliselt kauba väärtust;

- b) kauba müük ega hind ei sõltu mis tahes tingimusest ega lepingutasust, mille väärtust kauba väärtuse määramisel ei ole võimalik määrata;

- c) ostja poolt kauba hilisemast edasimüügist, käsutamisest või kasutamisest saadud tulud ei laeku osaliseltki otseselt või kaudselt müüjale, välja arvatud juhul, kui hinda on võimalik vastavalt artiklile 32 sobivalt korrigeerida;

- d) ostja ja müüja ei ole teineteisega seotud või kui ostja ja müüja on seotud, siis on tehinguväärtus tolliväärtusena aktsepteeritav lõike 2 alusel.

[...]

3.

- a) Tegelikult makstud või makstav hind on kogu tasu, mida ostja on maksnud või maksab imporditud kauba eest müüjale või tema kasuks ja mis hõlmab kõiki tegelikult makstud või makstavaid tasusid, mida ostja on maksnud või maksab müüjale imporditud kauba müügi eeldusena või mida ostja on maksnud või maksab kolmandale isikule müüja kohustuse täitmiseks. Makse ei tarvitse olla tehtud rahaülekandena. Makse võib olla tehtud akreditiivi või vabalt kaubeldava maksevahendiga, otseselt või kaudselt.

b) Toiminguid, sealhulgas turustamine, mida ostja on teinud omal kulul, välja arvatud need, mille puhul on ette nähtud tolliväärtuse korrigeerimine artikli 32 alusel, ei loeta müüjale tehtud kaudseks makseks, kuigi neid võib pidada müüjale kasutoovaks või need võivad olla tehtud kokkuleppel müüjaga, ning imporditud kauba tolliväärtuse määramisel kõnealuste toimingute kulusid tegelikult makstud või makstavale hinnale ei lisata.“

4 Sama seadustiku artiklis 78 on sätestatud:

„1. Toll võib omal algatusel või deklarandi taotluse korral teha tollideklaratsioonis pärast kauba vabastamist muudatusi.

2. Toll võib pärast kauba vabastamist selleks, et teha kindlaks tollideklaratsioonis esitatud andmete õigsust, kontrollida äridokumente ja asjaomase kaubaga seotud impordi- või eksporditoimingute või selle kaubaga seotud järgnevate äritoimingute andmeid. Selline kontroll võib toimuda deklarandi valdustes, mõne muu nimetatud toimingutega otseselt või kaudselt seotud isiku valdustes või isiku valdustes, kelle valduses seoses äritegevusega on nimetatud dokument või vajalikud andmed. Toll võib läbi vaadata ka kaupa, kui selle esitamine on veel võimalik.

3. Kui tollideklaratsiooni kontrollimine või tollivormistustjärgne läbivaatamine näitab, et asjaomaseid tolliprotseduure reguleerivaid sätteid on kohaldatud ebaõige või mittetäieliku teabe alusel, võtab toll kooskõlas ettenähtud sätetega olukorra lahendamiseks vajalikud meetmed, arvestades tema käsutuses olevat uut teavet.“

5 Tolliseadustiku artikkel 236 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Impordi- või eksporditollimaks makstakse tagasi, kui on kindlaks tehtud, et selle summa tasumise ajal ei tulenenud see summa seadusest või selle summa kohta tehti arvestuskanne vastuolus artikli 220 lõikega 2.

Impordi- või eksporditollimaksu vähendatakse, kui on kindlaks tehtud, et selle kohta arvestuskande tegemise ajal ei tulenenud see summa seadusest või selle summa kohta tehti arvestuskanne vastuolus artikli 220 lõikega 2.

Tollimaksu ei maksta tagasi ega vähendada, kui seadusest tulenevast tollimaksu summast erineva summa tasumise või sellest erineva summa kohta arvestuskande tegemise tingis asjaomase isiku tahtlik tegevus.

2. Impordi- või eksporditollimaks makstakse tagasi või seda vähendatakse taotluse alusel, mis tuleb esitada asjakohasele tolliasutusele kolme aasta jooksul arvestades kuupäevast, kui selle tollimaksu summa võlgnikule teatati.

Seda tähtaega võib pikendada, kui asjaomane isik tõendab, et taotluse esitamist ettenähtud tähtaja jooksul takistasid ettenägematud asjaolud või vääramatu jõud.

Kui toll ise avastab nimetatud tähtaja jooksul lõike 1 esimeses või teises alapunktis kirjeldatud olukorra, maksab ta tollimaksu summa tagasi või vähendab seda omal algatusel.“

6 Nimetatud seadustiku artikli 238 lõigetes 1 ja 4 on ette nähtud:

„1. Imporditollimaks makstakse tagasi või seda vähendatakse, kui on tehtud kindlaks, et tollimaksu summa kohta on tehtud arvestuskanne seoses kõnealusele tolliprotseduurile suunatud kaubaga, mida importija ei ole vastu võtnud, sest et [...] oli see kaup defektne või ei vastanud lepingu tingimustele, mille alusel see imporditi.

[...]

4. Imporditollimaks makstakse tagasi või seda vähendatakse lõikes 1 ettenähtud põhjustel taotluse alusel, mis tuleb esitada asjakohasele tolliasutusele kaheteistkümne kuu jooksul arvestades kuupäevast, kui tollimaksu summa võlgnikule teatati.

[...]“.

7 Rakendusmääruse artiklis 145 on sätestatud:

„[...]

2. Kui müüja korrigeerib pärast kauba vabasse ringlusse lubamist kauba eest tegelikult makstud või makstavat hinda ostja kasuks, siis võib seda seadustiku artikli 29 kohase tolliväärtuse määramisel arvestada juhul, kui tollile tõendatakse, et:

- a) kaup oli defektne seadustiku artiklis 67 nimetatud hetkel;
- b) müüja korrigeeris hinda garantiikohustust täites müügilepingu kohaselt, mis oli sõlmitud enne kauba vabasse ringlusse lubamist;
- c) kauba defektset laadi ei ole asjaomases müügilepingus arvesse võetud.

3. Lõike 2 kohaselt korrigeeritud tegelikult makstud või makstavat hinda võib arvesse võtta ainult juhul, kui see on korrigeeritud 12 kuu jooksul pärast kauba vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäeva.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 8 X ostab Jaapanis asuvalt tootjalt sõidukeid ja lubab need liidu tolliterritooriumil vabasse ringlusse. Ta müüb sõidukid edasimüüjatele, kes omakorda müüvad need lõpptarbijatele.
- 9 X deklareeris 2007. aasta augustis vabasse ringlusse lubamiseks A-tüüpi sõiduautod (edaspidi „A-tüüpi autod“) ja D-tüüpi sõiduautod (edaspidi „D-tüüpi autod“). 2008. aasta märtsis deklareeris ta vabasse ringlusse lubamiseks C-tüüpi sõiduautod (edaspidi „C-tüüpi autod“). Nimetatud kolme tüüpi sõidukite tolliväärtus määrati vastavalt tolliseadustiku artiklile 29 X-i poolt tootjale makstud ostuhinna alusel. X tasus Inspecteur van de Belastingdienst/Douane (Madalmaade tollimaksuhaldur) (edaspidi „maksuhaldur“) määratud tollimaksu.
- 10 Pärast A-tüüpi autode vabasse ringlusse lubamist palus tootja X-il saata kõikidele seda tüüpi auto omanikele tagasikutsumisteade ja lasta neil leppida edasimüüjaga kokku aeg roolivarda muhvi tasuta väljavahetamiseks. X hüvitas edasimüüjatele väljavahetamise kulud. Seejärel hüvitas tootja kõnealused kulud X-ile temaga sõlmitud müügilepingu järgse garantiikohustuse alusel. Hüvitamine toimus 12 kuu jooksul alates A-tüüpi autode vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäevast.
- 11 Pärast vabasse ringlusse lubamist ilmnis D-tüüpi autodel uksehinge defekt ja C-tüüpi autodel tihendi profiili defekt. Asjaomased edasimüüjad parandasid need defektid lepingujärgse garantiikohustuse alusel 2010. aastal. Edasimüüjatega sõlmitud müügilepingu järgse garantiikohustuse alusel hüvitas X edasimüüjatele taas paranduskulud. Seejärel hüvitas tootja need kulud X-ile temaga sõlmitud müügilepingu järgse garantiikohustuse alusel.

- 12 X palus 10. mai 2010. aasta kirjaga maksta talle tolliseadustiku artikli 236 alusel osaliselt tagasi tollimaks, mille ta oli tasunud A-, C- ja D-tüüpi autodelt. Nõude esitamisel tugines ta sellele, et kõikide asjaomaste autode puhul osutus tolliväärtus tagantjärele väiksemaks kui algne tolliväärtus. Algse tolliväärtuse ja tegeliku tolliväärtuse vahe on tema sõnul summa, mille tootja talle iga auto eest hüvitas.
- 13 Maksuhaldur asus seisukohale, et taotlus puudutab asjaomaste autode eest tegelikult makstud hinna korrigeerimist müüja poolt X-i kasuks rakendusmääruse artikli 145 lõike 2 tähenduses. Ta jättis tagasimaksmise taotluse A-tüüpi autode osas siiski rahuldamata põhjendusega, et need ei olnud „defektsed“ kõnealuse sätte tähenduses. D- ja C-tüüpi autode osas esitatud tagasimaksmise taotlused jättis maksuhaldur rahuldamata põhjendusega, et rakendusmääruse artikli 145 lõikes 3 sätestatud 12kuuline tähtaeg, mis hakkab kulgema impordideklaratsiooni aktsepteerimise kuupäevast ja mille jooksul peab müüja olema ostjale makse teinud, oli möödunud.
- 14 Rechtbank Noord-Holland (Põhja-Hollandi provintsi esimese astme kohus, Madalmaad), kes lahendas asja esimeses astmes, jättis rahuldamata X-i esitatud kaebuse maksuhalduri keeldumisotsuste peale. Kohus leidis nimelt, et X ei ole tõendanud, et A-tüüpi autod olid impordideklaratsiooni aktsepteerimise kuupäeval „defektsed“ rakendusmääruse artikli 145 lõike 2 tähenduses, kuna selle sätte kohaldamiseks ei piisa kinnitusest, et esineb „defekti ilmnenise oht või võimalus“.
- 15 Kassatsioonkaebust lahendaval eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud esiteks A-tüüpi autode puhul küsimus rakendusmääruse artikli 145 lõike 2 täpse ulatuse kohta. Ta märgib sellega seoses, et nende autode roolivarda muhvi väljavahetamisega seotud kulude hüvitamine tootja poolt vastab ostuhinna alandamisele pärast autode importimist ning et see vähendamine tuleneb asjaolust, et kõnealuste autode puhul oli tootmisveast tulenevalt oht, et kasutamise käigus ilmneb roolivarda muhvi defekt. Neil asjaoludel vahetas tootja kõigi asjaomaste autode roolivarda muhvid igaks juhuks välja.
- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus juhib maksuhalduri seisukohaga nõustudes ja tolliväärtust käsitlevate dokumentide kogumikule viidates tähelepanu sellele, et rakendusmääruse artikli 145 lõige 2 saab olla kohaldatav üksnes sellistele juhtudele, kus tagantjärele on selgunud, et vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäeval oli kaup tegelikult defektne. Samas leiab see kohus, et seda sätet on võimalik tõlgendada laiemalt, hõlmates ka olukorda, kus selgub, et kõnealuse deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäeval oli tootmisest tulenev oht, et imporditud kaubal ilmneb tõepoolest defekt.
- 17 Kui Euroopa Kohus otsustab, et rakendusmääruse artikli 145 lõige 2 ei ole käesolevas asjas kohaldatav, siis on eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, kas 19. märtsi 2009. aasta kohtuotsust Mitsui & Co. Deutschland (C-256/07, EU:C:2009:167) silmas pidades ei tulene tolliseadustiku artikli 29 lõigetest 1 ja 3 koostoimes sama seadustiku artikliga 78 nõue lugeda A-tüüpi autode tolliväärtuse vähendamiseks esialgu kokkulepitud hinna vähendamist tootja poolt X-i kasuks. Nimelt, kui pärast kauba importimist tuvastatakse, et impordi hetkel oli oht, et kõnealusel kaubal ilmneb enne garantiiaja möödumist defekt, nii et see on kasutuskõlbmatu, siis on sellel negatiivne mõju kauba majanduslikule väärtusele ja seega ka tema tolliväärtusele.
- 18 Teiseks on eelotsusetaotluse esitanud kohtul C- ja D-tüüpi autode puhul küsimus, kas rakendusmääruse artikli 145 lõikes 3 sätestatud 12kuuline tähtaeg on õiguspärane.
- 19 Käesolevas asjas hüvitas tootja X-le kahte tüüpi autode defektsete osade parandamise kulud lepingujärgse garantiikohustuse alusel, mida tuleb lugeda kõnealuste autode eest makstud hinna muutmiseks. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul ei saa seda muutust aga arvesse võtta tolliväärtuse määramisel, kuna vähendamine ei toimunud artikli 145 lõikes 3 sätestatud 12kuulise tähtaja jooksul.
- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab, et rakendusmääruse põhjendustest ei ilmne täpselt, miks selline tähtaeg sätestati. Ta viitab siinkohal 19. märtsi 2009. aasta kohtuotsusele Mitsui & Co. Deutschland (C-256/07, EU:C:2009:167), milles Euroopa Kohus otsustas, et tollimaks makstakse tagasi

või seda vähendatakse tolliseadustiku artikli 29 lõigete 1 ja 3 alusel. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas rakendusmääruse artikli 145 lõikes 3 sätestatud 12kuuline tähtaeg on kooskõlas tolliseadustiku artikliga 29 koosmõjus selle seadustiku artikliga 78, kuna need sätted ei näe ette tähtaega tolliväärtuse korrigeerimiseks hinna muutmise tagajärjel, ning tolliseadustiku artikliga 236, kuna selles on tollimaksu tagasimaksamise taotluste esitamiseks ette nähtud kolmeaastane tähtaeg.

21 Neil asjaoludel otsustas Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. a) Kas rakendusmääruse artikli 145 lõiget 2 koosmõjus tolliseadustiku artikli 29 lõigetega 1 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et selles sisalduv säte hõlmab ka olukorda, kus tuvastatakse, et teatud kauba kohta esitatud deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäeval esines tootmisest tulenev oht, et kauba ühel osal ilmneb kasutamise ajal defekt, ja seda silmas pidades annab müüja ostja suhtes kehtiva lepingujärgse garantiikohustuse alusel ostjale hinnaalandust, hüvitades kulud, mis tekkisid ostjal seetõttu, et kaupa tuli ohu välistamiseks vastavalt kohandada?
- b) Kas juhul, kui rakendusmääruse artikli 145 lõikes 2 sisalduv säte ei ole eespool punktis a kirjeldatud olukorras kohaldatav, piisab ainuüksi tolliseadustiku artikli 29 lõigete 1 ja 3 sätetest koosmõjus [selle] seadustiku artikliga 78, et deklareeritud tolliväärtust pärast eespool punktis a nimetatud hinnaalanduse andmist vähendada?
2. Kas rakendusmääruse artikli 145 lõige 3 on osas, milles seal on tolliväärtuse korrigeerimise suhtes kehtestatud tingimus, et kauba eest tegelikult makstud või makstava hinna korrigeerimine peab olema toimunud 12 kuu jooksul pärast kauba vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäeva, vastuolus tolliseadustiku artiklite 78 ja 236 sätetega koostoimes [selle] seadustiku artikliga 29?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 22 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas rakendusmääruse artikli 145 lõiget 2 koosmõjus tolliseadustiku artikli 29 lõigetega 1 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab niisugust olukorda, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus tuvastatakse, et teatud kauba kohta esitatud deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäeval esines tootmisest tulenev oht, et kaubal ilmneb kasutamise ajal defekt, ja seda silmas pidades annab müüja ostja suhtes kehtiva lepingujärgse garantiikohustuse alusel ostjale hinnaalandust, hüvitades kulud, mis tekkisid ostjal seetõttu, et kaupa tuli ohu välistamiseks vastavalt kohandada.
- 23 Täpsemalt soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus vastust küsimusele, kui „defektne“ rakendusmääruse artikli 145 lõike 2 tähenduses peab imporditud kaup olema, et müüja poolt ostja kasuks tehtud tegelikult tasutud ostuhinna korrigeerimist saaks arvesse võtta tolliväärtuse määramisel tolliseadustiku artikli 29 alusel.
- 24 Kõigepealt tuleb täpsustada, et A-tüüpi autodel oli tootmisest tulenevalt roolivarda muhvida seotud defekti tekkimise oht.
- 25 Oluline on märkida, et rakendusmäärus ei defineeri defektse kauba mõistet ega sisalda ka ühtki viidet liikmesriigi õigusele selle mõiste tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramiseks.

- 26 Sellises olukorras tuleb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt liidu õiguse ühetaolise kohaldamise tagamiseks ja võrdsuse põhimõtte järgimiseks tõlgendada sellist mõistet kogu Euroopa Liidus autonoomselt ja ühetaoliselt (vt selle kohta kohtuotsused, 12.12.2013, Christodoulou jt, C-116/12, EU:C:2013:825, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 3.9.2014, Deckmyn ja Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, punkt 14).
- 27 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb seega mõiste „defektne kaup“ tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramisel lähtuda selle tähendusest tavakeeles, võttes samas arvesse mõiste kasutamise konteksti ja nende sätete eesmärke, mille osa see on (kohtuotsus, 22.12.2008, Wallentin-Hermann, C-549/07, EU:C:2008:771, punkt 17, ja 22.11.2012, Probst, C-119/12, EU:C:2012:748, punkt 20).
- 28 Tavakeeles tähendab mõiste „defektne kaup“, nagu märkis ka Euroopa Komisjon, igasugust kaupa, millel ei ole neid omadusi, mida võib õigustatult eeldada selle laadi ja kõiki asjakohaseid asjaolusid arvestades. Mõiste „defektne“ kirjeldab seega kaupa, millel puuduvad nõutavad omadused või mis on puudulik.
- 29 See määratlus vastab pealegi puudusega toote määratlusele, mis on ette nähtud nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiivi 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT 1985, L 210, lk 29; ELT eriväljaanne 15/01, lk 257) artikli 6 lõikes 1. Selle sätte kohaselt on toode puudusega, kui ta ei taga isikule õigustatult oodatud ohutust, võttes arvesse kõiki asjaolusid, kaasa arvatud toote esitlemist, toote kasutusviisi, mida võib põhjendatult eeldada, ja toote käibeelaskmise aega.
- 30 Põhikohtuasja asjaoludel on imporditud kauba, see tähendab sõiduauto laadi ja asjaomast osa, see tähendab roolivarda muhvi silmas pidades õigustatud ja mõistlik nõuda kõrgetasemelist ohutust, arvestades sõiduauto kasutamisega seotud suurt ohtu autojuhtide, kaassõitjate ja kolmandate isikute füüsilisele tervisele ja elule, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 32. See ohutusnõue ei ole täidetud juhul, kui tootmisest tulenevalt on olemas roolivarda muhvi defekti ilmnemise oht, mistõttu nimetatud kaubal ei ole selliseid omadusi, mida võib õigustatult eeldada ning seega on tegemist defektse kaubaga.
- 31 Neil asjaoludel tähendab sellise kauba nagu sõiduautode tootmisest tulenev defekti ilmnemise oht, et see kaup oli „defektne“ rakendusmääruse artikli 145 lõike 2 tähenduses tootmisest saadik ja seega kindlasti ka liidu territooriumile importimise ajal.
- 32 Mõistele „defektne“ rakendusmääruse artikli 145 lõike 2 tähenduses antavat sellist tõlgendust kinnitavad ka selle sätte eesmärgid ja kontekst.
- 33 Järgitava eesmärgi osas tuleneb nimelt väljakujunenud kohtupraktikast, et tolliväärtuse määramist käsitlevate liidu õigusnormide eesmärk on kehtestada tolliväärtuse õiglane, ühetaoline ja erapooletu süsteem, mis välistab suvalise ja fiktiivse tolliväärtuse kasutamise (kohtuotsus, 12.12.2013, Christodoulou jt, C-116/12, EU:C:2013:825, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Rakendusmääruse artikli 145 lõike 2 konteksti osas tuleb meenutada, et see säte täpsustab tolliseadustiku artiklis 29 sätestatud üldist korda (kohtuotsus, 19.3.2009, Mitsui & Co. Deutschland, C-256/07, EU:C:2009:167, punkt 27).
- 35 Artikli 29 kohaselt on imporditud kauba tolliväärtus kauba tehinguväärtus ehk ekspordiks liidu tolliterritooriumile müüdud kauba eest tegelikult makstud või makstav hind, mida on siiski vajaduse korral korrigeeritud vastavalt selle seadustiku artiklitele 32 ja 33.

- 36 Sellega seoses on Euroopa kohus täpsustanud, et kuigi reeglina on tolliväärtuse arvutamise alus kauba eest tegelikult makstud või makstav hind, on see hind suurus, mida peab vajaduse korral korrigeerima, kui see on vajalik suvalise või fiktiivse tolliväärtuse määramise vältimiseks (vt selle kohta kohtuotsus, 12.12.2013, Christodoulou jt, C-116/12, EU:C:2013:825, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 37 Nimelt peab tolliväärtus vastama imporditud kauba tegelikule majanduslikule väärtusele ja seetõttu hõlmama selle kauba kõiki elemente, millel on majanduslik väärtus (kohtuotsus, 15.7.2010, Gaston Schul, C-354/09, EU:C:2010:439, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 38 Tootmisest tulenev oht, et tootel ilmneb kasutamise käigus defekt, vähendab aga iseenesest ja selle ohu realiseerumisest olenemata selle kauba majanduslikku väärtust, nagu sedastas ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 34.
- 39 Tolliväärtust käsitlevate tekstide kogumiku kommentaar nr 2, millele viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus, ei sea käesoleva otsuse punktis 31 toodud järeldust kahtluse alla, kuna see kommentaar, mis pealegi ei ole õiguslikult siduv, puudutab teistsugust olukorda, kui on kõne all põhikohtuasjas, kus on tegemist tootmisest tuleneva ohuga, et sõidukitel ilmneb kasutamise käigus tõepoolest defekt, mistõttu on vaja kõigi asjaomaste sõidukite roolivarda muhv välja vahetada.
- 40 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esimese küsimuse alapunktile a vastata, et rakendusmääruse artikli 145 lõiget 2 koosmõjus tolliseadustiku artikli 29 lõigetega 1 ja 3 tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab niisugust olukorda, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus tuvastatakse, et teatud kauba kohta esitatud deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäeval esines tootmisest tulenev oht, et kaubal ilmneb kasutamise ajal defekt, ja seda silmas pidades annab müüja ostja suhtes kehtiva lepingujärgse garantiikohustuse alusel ostjale hinnaalandust, hüvitades kulud, mis tekkisid ostjal seetõttu, et kaupa tuli ohu välistamiseks vastavalt kohandada.
- 41 Järelikult ei ole vaja vastata esimese küsimuse alapunktile b, mille eelotsusetaotluse esitanud kohus esitas üksnes teise võimalusena.

Teine küsimus

- 42 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas rakendusmääruse artikli 145 lõige 3 on tolliseadustiku artiklit 29 koosmõjus sama seadustiku artiklitega 78 ja 236 silmas pidades kehtetu, kuna selles nähakse tegelikult makstud või makstava hinna korrigeerimiseks ette 12kuuline tähtaeg alates kauba vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäevast.
- 43 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas rakendusmääruse artikli 145 lõige 3 on kooskõlas tolliseadustikuga, kuna olukorras, kus imporditud kauba tolliväärtuse korrigeerimise tingib hinna muutmine selle määruse artikli 145 lõiget 2 kohaldades, vähendatakse tolliseadustiku artikli 236 lõikes 2 ette nähtud kolmeaastast tähtaega, mille jooksul saab esitada tollimaksude tagasimaksmise taotluse.
- 44 Tuleb märkida, et rakendusmäärus võeti vastu tolliseadustiku artikli 247 alusel, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 2700/2000 (EÜT 2000, L 311, lk 17; ELT eriväljaanne 02/10, lk 239), mis kordab sisuliselt selle seadustiku artiklit 249. Artikkel 247 on piisav õiguslik alus selleks, et komisjon saaks vastu võtta selle seadustiku rakendussätteid (vt selle kohta kohtuotsused, 11.11.1999, Söhl & Söhlke, C-48/98, EU:C:1999:548, punkt 35, ning 8.3.2007, Thomson ja Vestel France, C-447/05 ja C-448/05, EU:C:2007:151, punkt 23).
- 45 Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et komisjon võib vastu võtta kõik algmääruse rakendamiseks vajalikud ja asjakohased rakendusmeetmed eeldusel, et need ei ole vastuolus algmääruse või Euroopa Liidu Nõukogu rakendusmäärusega (vt eelkõige kohtuotsus, 11.11.1999, Söhl & Söhlke, C-48/98,

EU:C:1999:548, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika). Sellega seoses on komisjonil teatav hindamisruum (vt selle kohta kohtuotsused, 8.3.2007, Thomson ja Vestel France, C-447/05 ja C-448/05, EU:C:2007:151, punkt 25, ning 13.12.2007, Asda Stores, C-372/06, EU:C:2007:787, punkt 45).

- 46 Mis puudutab rakendusmääruse artikli 145 lõikes 3 sätestatud 12kuulise tähtaja vajalikkust või asjakohasust, siis tuleb märkida, et komisjoni sellekohaste argumentidega ei saa siiski nõustuda.
- 47 Komisjon väidab nimelt esiteks, et kõnealune tähtaeg on asjakohane või koguni vajalik tolliseadustiku artikli 29 rakendamiseks, kuna see võimaldab vähendada vigade või pettuste ohtu selle määruse artikli 145 lõike 2 kohaldamise raames, arvestades raskusi defekti ilmnenemise hetke kindlaksmääramisel.
- 48 Siinkohal tuleb aga märkida, et esimene selles sättes kehtestatud sisulistest tingimustest näeb ette, et tollile tuleb tõendada, et kaup oli defektne selle vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise hetkel.
- 49 Nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 45, ei ole neil asjaoludel asjakohane ega vajalik kehtestada tolliväärtuse korrigeerimise suhtes lisanõuet, et hinna korrigeerimine peab toimuma 12 kuu jooksul alates vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäevast.
- 50 Teiseks tugineb komisjon vajadusele tagada õiguskindlus ja rakendusmääruse artikli 145 lõike 2 ühetaoline kohaldamine.
- 51 Sellega seoses tuleb märkida, et tolliseadustiku artikli 236 lõike 2 kohaselt tuleb kõik imporditollimaksu tagasimaksmise või vähendamise taotlused esitada asjakohasele tolliasutusele kolme aasta jooksul arvestades kuupäevast, mil selle tollimaksu summa võlgnikule teatati. Teisisõnu, kui tollivõlgnikul on õigus saada tollimaks tagasi, kuna tema imporditud kauba tolliväärtust korrigeeriti rakendusmääruse artikli 145 lõike 2 alusel, makstakse tollimaks tagasi üksnes siis, kui taotlus esitati tolliseadustiku artikli 236 lõikes 2 sätestatud kolmeaastase tähtaja jooksul ja seda ka kõigi teiste artikli 236 alusel esitatud taotluste puhul.
- 52 Seega on raske mõista, miks see tähtaeg ei tagaks rakendusmääruse artikli 145 lõike 2 tähenduses defektse kauba alusel esitatud tagasimaksmise taotluse korral liikmesriikide tolliasutustele piisavat õiguskindluse ja ühetaolise kohaldamise taset, nagu teistel alustel tolliseadustiku artikli 236 põhjal esitatud tagasimaksmise taotluste korral.
- 53 Kolmandaks ei saa nõustuda argumentiga, et rakendusmääruse artikli 145 lõikes 3 kehtestatud tähtaeg juhindub sama pikast tähtajast, mis on ette nähtud tolliseadustiku artikli 238 lõikes 4.
- 54 Tolliseadustiku artikli 238 lõige 4 hõlmab nimelt rakendusmääruse artikli 145 lõikega 3 võrreldes erinevat olukorda, kus tollimaks makstakse tagasi või seda vähendatakse, kuna importija keeldub kaubast, kuna see on defektne või ei vasta lepingu tingimustele. Seevastu määruse artikli 145 lõikega 3 hõlmatud ostja ei tea importimise hetkel eeldatavalt, et tegemist on defektse kaubaga.
- 55 Seega ei ole rakendusmääruse artikli 145 lõikes 3 ette nähtud 12kuuline tähtaeg tolliseadustiku rakendamiseks vajalik ega asjakohane.
- 56 Rakendusmääruse artikli 145 lõike 3 kooskõla kohta tolliseadustikuga tuleb igatahes märkida, et see säte on vastuolus seadustiku artikliga 29 koosmõjus artikliga 78 ja artikli 236 lõikega 2.
- 57 Meenutagem, et nagu tuleneb käesoleva otsuse punktidest 34 ja 35, on tolliseadustiku artiklis 29 sätestatud üldine kord, mille kohaselt imporditud kauba tolliväärtus peab vastama kauba tehinguväärtusele ehk kauba eest tegelikult makstud või makstavale hinnale, ning et seda üldist korda on täpsustatud rakendusmääruse artikli 145 lõikega 2.

- 58 19. märtsi 2009. aasta kohtuotsusest Mitsui & Co. Deutschland (C-256/07, EU:C:2009:167, punkt 36) tuleneb, et rakendusmääruse artikli 145 lõikeid 2 ja 3, mis kehtestati määrusega nr 444/2002, ei kohaldata asjaoludele, mis leidsid aset enne selle määruse jõustumist, kuna see säte kahjustaks asjaomaste ettevõtjate õiguspärast ootust. Euroopa Kohtu tegi sellise järelduse põhjusel, et pädevad tolliasutused kohaldasid juhul, kui tehinguväärtust oli pärast importimist kauba defektsuse tõttu korrigeeritud, tolliväärtuse määramisel tolliseadustiku artikli 236 lõikes 2 ette nähtud üldist kolmeaastast tähtaega.
- 59 Rakendusmääruse artikli 145 lõikes 3 on aga sätestatud, et selle artikli lõike 2 kohaselt korrigeeritud hinda võib tolliväärtuse kindlaksmääramisel arvesse võtta ainult juhul, kui see on korrigeeritud 12 kuu jooksul pärast kauba vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäeva. Kui hinda korrigeeritakse pärast artikli 145 lõikes 3 sätestatud 12kuulise tähtaja möödumist, ei vasta imporditud kauba tolliväärtus järelikult enam selle tehinguväärtusele tolliseadustiku artikli 29 tähenduses ning seda ei ole enam võimalik korrigeerida.
- 60 Sellest järeldub, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punkti 60, et rakendusmääruse artikli 145 lõike 3 alusel määratakse tolliseadustiku artiklit 29 rikkudes selline tolliväärtus, mis ei vasta pärast kauba importimist korrigeeritud tehinguväärtusele.
- 61 Lisaks tuleb meenutada, et tolliseadustiku artikkel 78 lubab tollil pärast kauba vabastamist deklarandi esitatud taotluse korral teha tollideklaratsioonis muudatusi ja maksta enamakstud summa vajaduse korral tagasi, kui deklarandi poolt tasutud imporditollimaks on suurem tasumise ajal seadusest tulenevast imporditollimaksu summast. Tagasimaksmine võib toimuda tolliseadustiku artikli 236 kohaselt, kui selles sättes ette nähtud tingimused on täidetud, eelkõige kui taotluse esitamise tähtajast, mis on üldreeglina kolm aastat, on kinni peetud (vt selle kohta kohtuotsus, 20.10.2005, Overland Footwear, C-468/03, EU:C:2005:624, punktid 53 ja 54).
- 62 Euroopa Kohus on sellega seoses sedastanud, et tolliseadustiku artiklit 78 kohaldatakse korrigeerimistele, mida võib teha tolliväärtuse ning seega ka imporditollimaksu määramisel arvestatavates andmetes. Tolliväärtuse vähendamise, mille on tinginud imporditud kauba „defektsus“ rakendusmääruse artikli 145 lõike 2 tähenduses, võib järelikult fikseerida nii, et tolliseadustiku artikli 78 alusel muudetakse tollideklaratsiooni.
- 63 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 62, võiks võlgnik seega tolliseadustiku artikli 29 alusel koostoimes selle seadustiku artikli 78 ja artikli 236 lõikega 2 kolme aasta jooksul alates maksusumma teatamisest taotleda, et talle makstaks tagasi imporditollimaksu summa, mis on proportsionaalne rakendusmääruse artikli 145 lõike 2 alusel tolliväärtuse vähendamisega.
- 64 Selle määruse artikli 145 lõige 3 piirab aga seda võimalust 12kuulise tähtajaga, kuna määruse artikli 145 lõike 2 kohaldamise tulemusena korrigeeritud tolliväärtust võib arvesse võtta ainult juhul, kui hinda on korrigeeritud 12 kuu jooksul.
- 65 Järelikult on rakendusmääruse artikli 145 lõige 3 vastuolus tolliseadustiku artikliga 29 koosmõjus selle seadustiku artikliga 78 ja artikli 236 lõikega 2.
- 66 Eeltoodud kaalutlustest lähtuvalt tuleb teisele küsimusele vastata, et rakendusmääruse artikli 145 lõige 3 on kehtetu, kuivõrd selles nähakse tegelikult makstud või makstava hinna korrigeerimiseks ette 12kuuline tähtaeg alates kauba vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäevast.

Kohtukulud

- ⁶⁷ Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

- 1. Komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik, muudetud komisjoni 11. märtsi 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 444/2002, artikli 145 lõiget 2 koosmõjus nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik, artikli 29 lõigetega 1 ja 3, tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab niisugust olukorda, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus tuvastatakse, et teatud kauba kohta esitatud deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäeval esines tootmisest tulenev oht, et kaubal ilmneb kasutamise ajal defekt, ja seda silmas pidades annab müüja ostja suhtes kehtiva lepingujärgse garantiikohustuse alusel ostjale hinnaalandust, hüvitades kulud, mis tekkisid ostjal seetõttu, et kaupa tuli ohu välistamiseks vastavalt kohandada.**
- 2. Määruse nr 2454/93 artikli 145 lõige 3, mida on muudetud määrusega nr 444/2002, on kehtetu, kuiõrd selles nähakse tegelikult makstud või makstava hinna korrigeerimiseks ette 12kuuline tähtaeg alates kauba vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni aktsepteerimise kuupäevast.**

Allkirjad